2024(2) THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము, హైదరాబాద్.

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి సుజోయ్ పాల్

మరియు

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి N. తుకారాంజీ

రిట్ పిటిషన్ నం. 12527, 12176, 12765,

12289, 11838 మరియు 11820 / 2024

తీర్పు తేదీ: 02.05.2024

బోడపాటి వంశీకృష్ణ మరియు నలుగురు

వర్సెస్

తెలంగాణ రాష్ట్రం, దాని సెక్రటరీ, జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, J &RA Dept ద్వారా ప్రాతినిధ్యం మరియు ముగ్గురు

ఉమ్మడి ఉత్తర్వు: (గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీ సుజోయ్ పాల్ ద్వారా)

ఆర్టికల్ 226 కింద దాఖలు చేసిన ఈ రిట్ పిటిషన్ల బ్యాచ్‌లో, కనిష్ట మరియు గరిష్ట వయో పరిమితిని సూచించే తెలంగాణ స్టేట్ జ్యుడీషియల్ సర్వీస్ రూల్స్, 2023 (ఇకపై "2023 నాటి నిబంధనలు" అని పేర్కొనబడుతుంది) లోని నిబంధన 2(k) మరియు నిబంధన (5.2) (A) ల కారణంగా కొంతమంది పిటిషనర్లు సివిల్ జడ్జి (జూనియర్ డివిజన్) పదవికి తమ అభ్యర్థిత్వాన్ని సమర్పించడానికి అనర్హులుగా మారినందున భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణం 226 కింద ఆ నిబంధనల రాజ్యాంగబద్ధతను ప్రశ్నించడం జరిగింది. అదనంగా, పిటిషనర్లు తెలంగాణ రాష్ట్రం లో ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాదులకు మాత్రమే ఎంపిక ప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి అనుమతిచ్చే నియమం యొక్క నిబంధనలను కూడా ప్రశ్నించారు. సంబంధిత బార్ అసోసియేషన్ నుండి ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రం పొందాలనే నిబంధన పిటిషనర్ల అసంతృప్తికి మరో కారణం.

పిటిషనర్ల వాదన:

W.P.No.12527/2024: –

2. ఈ కేసు లోని పిటిషనర్లు, 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమాలు 2 (k), (5.2) (A) మరియు 10.04.2024 తేదీ నాటి నోటిఫికేషన్ యొక్క నిబంధన 6 (A) ల ప్రకారం గరిష్ట వయస్సును 26 సంవత్సరాలుగా నిర్దేశించగా వారు 26 సంవత్సరాల వయస్సు దాటినందున ఆ నిబంధనల కారణంగా వ్యధితులై, ఆ విధమైన నిబంధనలు వారికి వ్యతిరేకంగా ఉన్నందున కొట్టివేయబడాలని కోరారు.

3. వివరించాలంటే, పిటిషనర్ల తరఫున వాదించిన శ్రీ అనుప్ కౌశిక్ కారవాడి, అత్యున్నత న్యాయస్థానం **అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం మరియు ఇతరులు vs. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా** కేసులోని తీర్పులో, జ్యుడిషియల్ సర్వీస్‌లో ప్రతిభావంతులైన అభ్యర్థుల అవసరం గురించి స్పష్టమైన పదాలలో తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసిందనీ మరియు అత్యున్నత న్యాయస్థానం తీర్పులో ఏదైనా సవరణ అవసరమైతే, దానికి సంబంధించిన అవసరమైన ఆదేశాలు అత్యున్నత న్యాయస్థానం నుండి మాత్రమే పొందాలని వ్యక్తం చేసిందనీ సమర్పించారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం **R. అనిత vs. తెలంగాణ ప్రభుత్వం మరియు ఇతరులు** కేసులో **అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం** (పైన పేర్కొన్న) కేసులోని తీర్పును అనుసరిస్తూ, అఖిల **భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో విధించిన సూత్రాలు/చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉన్న నియమాలలో జోక్యం చేసుకుంది. అదే సూత్రాలను అనువర్తించి, అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పు విరుద్ధంగా ఉన్న నియమాల యొక్క అభ్యంతరకరమైన షరతులు కొట్టివేయబడాలి.

4. పిటిషనర్ల తరఫున వాదించిన న్యాయవాది, 2023 నాటి నిబంధనలలోని పైన పేర్కొన్న అభ్యంతరకరమైన భాగం, అనగా నియమం (5.2) (A) కి అదనంగా, పిటిషనర్లు **బోదుగుల బ్రహ్మయ్య మరియు ఇతరులు వర్సెస్ తెలంగాణ రాష్ట్రం** కేసులో సవాలు చేయబడని నియమం 2(k) ని కూడా ప్రశ్నిస్తున్నారని సమర్పించారు. ఈ కేసులో, ఈ న్యాయస్థానం యొక్క డివిజన్ బెంచ్, నియమం 2(k) పరంగా, 'ఉన్నత న్యాయస్థానం' 'అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినవి ఏమనగా' తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు దీనితో పాటుగా తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం

పర్యవేక్షణలో పనిచేస్తున్న ఇతర న్యాయస్థానాలు కూడా అని అభిప్రాయపడింది. 'అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినవి ఏమనగా' అనే వాక్యం, ఇతర ఉన్నత న్యాయస్థానాలు మరియు వాటి కింది స్థాయి న్యాయస్థానాలను కూడా చేర్చడానికై తగినంత విస్తృతంగా ఉందని సమర్పించబడింది.

5. **చేబ్రోలు లీలా ప్రసాదరావు వర్సెస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి** సంబంధించిన కేసులో అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పుపై బలంగా ఆధారపడుతూ, స్థానిక అభ్యర్థులకు 100% రిజర్వేషన్‌ను విధించే ఏ నిబంధన అయినా రాజ్యాంగ విరుద్ధమని మరియు కొట్టివేయబడుతుందని వాదించబడింది.

6. W.P.No.18002/2023 లోని ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పు **చేబ్రో లీలా ప్రసాదరావు** (పైన పేర్కొన్న) కేసులోని అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును పరిగణనలోకి తీసుకోకుండానే అజాగ్రత్తగా ఆమోదించబడింది. గరిష్టంగా 26 ఏళ్ల వయస్సును నిర్దేశించడంలో ఎలాంటి సమర్థన లేదని, నిబంధన ఏకపక్షమని, దానిని పక్కన పెట్టవచ్చని సమర్పించబడింది. మధ్యంతర చర్యగా పిటిషనర్లు తాత్కాలికంగా ఈ వివాదాస్పద ఎంపిక ప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి అనుమతించబడవచ్చు. దరఖాస్తులను సమర్పించడానికి చివరి తేదీ 17.05.2024.

7. న్యాయస్థానంలో వాదించినట్లుగా, పిటిషనర్లు 26 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సు కలిగిన వారో లేదా 23 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు కలిగిన వారో అయినప్పటికీ, 2023 నాటి నిబంధనలలో నిర్దేశించిన కనీస మరియు గరిష్ఠ వయోపరిమితి వారికి అడ్డుగా ఉంది. W.P.No.12765/2024 కేసులో పిటిషనర్ల తరపున వాదించిన శ్రీ అనూప్ కౌశిక్ కరవాది వాదనను అనుసరించి, పిటిషనర్ల తరపున వాదించిన న్యాయవాది, ఈ విధమైన వయోపరిమితి చట్టపరంగా చెల్లదని వాదించారు. అదనంగా, అభ్యర్థి సంబంధిత బార్ అసోసియేషన్ నుండి పొందిన ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని తప్పనిసరిగా సమర్పించాలని నిర్బంధించబడిన నిబంధనలలోని క్లాజ్ III ఆదేశిస్తున్నట్లు సమర్పించబడింది. దీనిని విమర్శిస్తూ, పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది శ్రీ సతీష్ మునుగ,

న్యాయవాదుల చట్టం, 1961లోని సెక్షన్ 24 (1) (b) ప్రకారం, న్యాయవాదిగా మారడానికి స్ఫూర్తిదాయకమైన వ్యక్తికి కనీసం 21 సంవత్సరాల వయస్సు ఉండాలని, కనీస వయోపరిమితి 23 ఏళ్లుగా సూచించడం ద్వారా అటువంటి ప్రతిభావంతులైన న్యాయవాదులను సివిల్ జడ్జి (జూనియర్ డివిజన్) గా అవకుండా నిరోధించడంలో ఎటువంటి సమర్థన లేదని సమర్పించారు.

W.P.No.12176 / 2024:

8. పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది పైన పేర్కొన్న వాదనను స్వీకరించారు మరియు ఈ కేసు లోని పిటిషనర్లు 23 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు కలిగి ఉన్నారని న్యాయస్థానానికి తెలియజేశారు.

W.P.Nos.12765, 12289 మరియు 11838/2024:

9. ఈ కేసుల్లోని పిటిషనర్లకు 26 ఏళ్లు దాటిందని, పైన పేర్కొన్న అడ్డంకి నిబంధన వారి దారిలోకి వస్తోందని మరియు వారిని ఇక్కడ పరిగణనలోకి తీసుకునే హక్కును పొందకుండా చేస్తుందని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాదులు సంయుక్తంగా తెలియజేసారు. పైన పేర్కొన్న పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది ఇదివరకు సూచించిన వాదనలను కూడా వారు స్వీకరించారు.

W.P.No.11820 / 2024:

10. పిటిషనర్ల తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ ప్రతాప్ నారాయణ్ సంఘీ, పిటిషనర్లు 26 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సును కలిగి ఉన్నారని సమర్పించారు. మునుపటి న్యాయవాదుల అన్ని వాదనలను అనుసరిస్తూ పిటిషనర్ల తరపు సీనియర్ న్యాయవాది, ప్రతివాదులు అభ్యర్థులను మూడు వర్గాలుగా విభజించారని, కానీ అలాంటి అభ్యర్థులందరూ సివిల్ జడ్జి (జూనియర్ డివిజన్) ఎంపికలో పాల్గొనాలని అనుకుంటున్నారనీ సమర్పించారు. గరిష్ట వయస్సు నిర్దేశం అనేది ఏదైనా అర్థం చేసుకోగలిగే వ్యత్యాసం లేదా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యం లేకుండా కూర్చిన ఒక కృత్రిమ నిర్దేశం. అతని సమర్పణకు మద్దతుగా, అతను ఇంద్రవదన్ H. షా Vs. స్టేట్

ఆఫ్ గుజరాత్ కేసులోని తీర్పుపై ఆధారపడ్డాడు మరియు పై అనుసంధానం మరియు లక్ష్యాన్ని చూపించకపోతే, ఈ న్యాయస్థానం వివాదాస్పద నిబంధనలో జోక్యం చేసుకోవచ్చని కోరారు.

<u>ప్రతివాదుల వాదన:</u>

11. ఉన్నత న్యాయస్థానం తరపున వాదించిన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ హరేంద్ర పర్షాద్, ముందుగా అందించిన కాపీపై హాజరై "ప్రతివాది వాదనల సారాంశం" పై ఆధారపడ్డారు.

12. 2023 నాటి నిబంధనల నియమం 2(k) అంటే 'నిర్వచన నిబంధన' ను సవాలు చేయడానికి ఎటువంటి ఆధారం లేదని మరియు నిబంధనలను వారి పరిపాలనా అవసరాలకు అనుగుణంగా రూపొందించడం నియమ రూపకర్తల అధికారమేననీ వాదించబడింది. నిబంధన 2(k), ఇటీవలి **బోడుగుల బ్రహ్మయ్య** కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క డివిజన్ బెంచ్ ముందు చర్చా విషయం అయింది. ఈ న్యాయస్థానం ఈ విధమైన వాదనకు అంగీకరించలేదు మరియు నిర్వచనం తెలంగాణ ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు దానికి అధీనంగా పనిచేసే న్యాయస్థానాలకు సంబంధించినదని అభిప్రాయపడింది.

13. ప్రతివాది తరపున వాదించిన న్యాయవాది, ప్రస్తుత నియామకంలో మూడు తరగతులు ఉన్నాయని వాదించారు. ఆయన ఈ క్రింది విధంగా పట్టికను తయారు చేశారు:

	వర్గం I		వర్గం II		వర్గం III
	3+ సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ న్యాయవాదిగా నమోదు చేయబడినవారు,		న్యాయవాదిగా నమోదు చేయబడనివారు		3 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ ప్రాక్టీస్ తో న్యాయవాదిగా నమోదు చేయబడినవారు

ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రం	అవసరం	లేదా	అవసరం లేదు	లేదా	అవసరం లేదు
గ్రాడ్యుయేషన్ స్కోరు	కనీస స్కోరు లేదు		సందర్భానుసారంగా కనీసం 60% లేదా 55%		సందర్భానుసారంగా కనీసం 60% లేదా 55%
వయస్సు	23 నుండి 35/40 సంవత్సరాలు		23 నుండి 26/31 సంవత్సరాలు		23 నుండి 26/31 సంవత్సరాలు

14. నిబంధనలలో ఎలాంటి తప్పు కనుగొనబడలేదని సమర్పించబడింది. ఆయన, పై కేసులో డివిజన్ బెంచ్ ముందు సవాలు చేయబడ్డ విషయాలలో, 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 5(1)(a) కూడా ఉందని, నియమం యొక్క రాజ్యాంగబద్ధత సమర్థించబడిందని కూడా సమర్పించారు. భారత బార్ కౌన్సిల్ జనవరి 12, 2015 నాడు జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్‌లోని క్లాజ్ 6.1 లో, న్యాయవాదులు తాము సాధారణంగా ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న లేదా ప్రాక్టీస్ చేయాలని భావిస్తున్న బార్ అసోసియేషన్ లో సభ్యులుగా నమోదు చేసుకోవడం తప్పనిసరి అని నిర్దేశించింది. అందువల్ల, సంబంధిత బార్ అసోసియేషన్ నుండి ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రం పొందాలనే షరతు ఏదైనా ఆధారం లేకుండా లేదా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యం లేకుండా ఉందని చెప్పలేము. ఇది, వ్యక్తి, వాస్తవానికి న్యాయస్థానంలో ప్రాక్టీస్ చేస్తున్నారా లేదా అని నిర్ధారించడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఈ నిబంధనను నిరంకుశమైనది లేదా రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనదిగా పరిగణించలేము.

15. గరిష్ఠ మరియు కనీస వయోపరిమితిని నిర్దేశించే విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఉన్నత న్యాయస్థానం తరఫున వాదించిన సీనియర్ న్యాయవాది, ఉద్యోగుల కోసం వయస్సు నిర్దేశించే నిర్ణయం ' విధానపరమైన నిర్ణయం' పరిధిలో ఉందని వాదించారు. దీనిని పరిమిత కారణాలతో సవాలు చేయవచ్చు. నిబంధనల ద్వారా నిర్దేశించబడిన వయోపరిమితి కారణంగా వ్యక్తి హక్కులు హరించబడినందుకు మాత్రమే దీనిని సవాలు చేయలేము. కట్ ఆఫ్ తేదీని నిర్దేశించాలి, ఇది సూచించిన వయస్సు కంటే తక్కువ మరియు ఎక్కువ ఉన్న కొంతమంది వ్యక్తుల అర్హతను తప్పకుండా తగ్గిస్తుంది. నిబంధనలలో జోక్యం చేసుకోవడానికి ఈ అర్హత తగ్గడం మాత్రమే కారణం కాదు. **జ్ఞానంద పాండా వర్సెస్ ఒరిస్సా రాష్ట్రం** కేసులో ఒరిస్సా ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, డా.బి.ఎస్.చౌహాన్ (అప్పటి గౌరవ న్యాయమూర్తి) బెంచ్ తరఫున మాట్లాడుతూ, సివిల్ న్యాయమూర్తి ఎంపిక కోసం గరిష్ఠ వయస్సు 32 సంవత్సరాలు నిర్దేశించడాన్ని సమర్థించారు. అదేవిధంగా, హిమాచల్ ప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానంలో **సతీష్ కుమార్ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ ప్రభుత్వం** కేసులో డివిజన్ బెంచ్ తీర్పుపై ఆధారపడుతూ, న్యాయసేవల కోసం 21 మరియు 30 సంవత్సరాల కనీస మరియు గరిష్ఠ వయోపరిమితిని విజయవంతంగా సవాలు చేయలేకపోయారని సమర్పించారు. **హిరంద్ర కుమార్ vs. అలహాబాద్ ఉన్నత న్యాయస్థానం** మరియు **ఢిల్లీ ఉన్నత న్యాయస్థానం vs. దేవినా శర్మ** కేసులలో అత్యున్నత న్యాయస్థానం తీర్పులు ప్రస్తావించబడ్డాయి, ఇక్కడ కట్ ఆఫ్ వయస్సు లేదా ప్రాక్టీస్ సంవత్సరాలు అత్యున్నత న్యాయస్థానం తీర్పులోని ముఖ్య విషయాలు అయ్యాయి. రెండు కేసులలోనూ, అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఇది 'విధానపరమైన విషయం' కాబట్టి సవాలు చేయలేమని స్పష్టం చేసింది. చివరగా, ప్రతివాదుల తరఫున వాదించిన న్యాయవాది, మధ్యప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకొని, **దేవాంశ్ కౌశిక్ మరియు ఇతరులు vs. మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం** కేసులో, **అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం** (పైన పేర్కొన్న) తీర్పు ఉపాధిదారులకు నిబంధనలను రూపొందించడంలో అడ్డురావడం లేదని స్పష్టమవుతుంది. మధ్యప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ఈ వాదనను అంగీకరించలేదు; పిటిషన్‌ను తిరస్కరించింది.

నిబంధనల ప్రకారం కనీస అర్హత షరతుగా నిర్దేశించబడిన కొన్ని శాతం మార్కులు కూడా ప్రశ్నించబడ్డాయి. మధ్యప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ఈ తీర్పును అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో SLP (C) నం.9570/2024 లో విజయవంతంగా సవాలు చేయలేకపోయింది. ఇది ఏప్రిల్ 26, 2024 న సహేతుకమైన ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేయడం ద్వారా తిరస్కరించబడింది. తదనుగుణంగా, ఈ న్యాయస్థానం జోక్యం చేసుకోవడానికి ఎటువంటి కారణం లేదు.

16. పార్టీలు తమ వాదనలను పైన సూచించిన మేరకు పరిమితం చేశాయి. మేము వాటిని సుదీర్ఘంగా విన్నాము.

<u>సమీక్ష ఫలితాలు:</u>

17. ఇరు పక్షాల వాదనలను పరిష్కరించే ముందు, సంబంధిత నిబంధనను పునరావృతం చేయడం సముచితం, అంటే 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం (5.2) (A) ఈ కింది విధంగా చదవబడుతుంది:

> "5. **ప్రత్యక్ష నియామకం మరియు బదిలీ ద్వారా నియామకం కోసం అర్హతలు:**
>
> (5.1) ...
>
> (5.2) సివిల్ న్యాయమూర్తి (జూనియర్ డివిజన్):
>
> (A) **ప్రత్యక్ష నియామకం ద్వారా:** సివిల్ న్యాయమూర్తి (జూనియర్ డివిజన్) వర్గంలో నియమించబడే వ్యక్తి:
>
> (I) భారతదేశంలోని కేంద్ర చట్టం లేదా రాష్ట్ర చట్టం ద్వారా స్థాపించబడిన లేదా విలీనం చేయబడిన విశ్వవిద్యాలయం లేదా యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ చే గుర్తింపు పొందిన సంస్థలో న్యాయశాస్త్రం లో డిగ్రీ పొంది, బార్ కౌన్సిల్ న్యాయవాదిగా నమోదు చేయబడాలి.
>
> (మరియు)

నియామకం కోసం నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తేదీ నాటికి, ఉన్నత న్యాయస్థానంలో లేదా ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క నియంత్రణలో పనిచేసే న్యాయస్థానాలలో కనీసం 3 సంవత్సరాలు న్యాయవాదిగా లేదా ప్లీడర్‌గా ప్రాక్టీస్ చేస్తూ, సంబంధిత బార్ అసోసియేషన్ నుండి పొందిన ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని అభ్యర్థి రుజువుగా సమర్పించాలి.

(మరియు)

పోస్ట్‌కు నియామకం కోసం నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తేదీ నాటికి కనీసం 23 సంవత్సరాల వయస్సు నిండాలి మరియు 35 సంవత్సరాలకు మించి వయస్సు ఉండకూడదు. షెడ్యూల్డ్ కులాలు, షెడ్యూల్డ్ తెగలు మరియు వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన వ్యక్తుల విషయంలో ఈ పరిమితి 40 సంవత్సరాలు.

(లేదా)

(II)(a) పైన పేర్కొన్న నిబంధన (I) లో పేర్కొన్న గుర్తింపు పొందిన విశ్వవిద్యాలయం నుండి న్యాయశాస్త్రం డిగ్రీ పొంది న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రుడై, న్యాయవాదిగా నమోదు చేసుకోవడానికి అర్హులయి మరియు అటువంటి పట్టాను పొందడంలో ఓపెన్ కేటగిరీల విషయంలో తప్పనిసరిగా మొత్తం 60% మార్కులు, మరియు ఇతర రిజర్వ్ కేటగిరీలకు సంబంధించి 55% మార్కులు సాధించినప్పటికీ మరియు అడ్వకేట్‌గా నమోదు చేసుకోని సందర్భంలో, నోటిఫికేషన్ తేదీకి ముందు మూడు సంవత్సరాల వ్యవధిలో అభ్యర్థి న్యాయశాస్త్ర పట్టాను పొంది ఉండాలి.

(మరియు)

(b) పోస్ట్‌కు ఎంపిక కోసం నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తేదీ నాటికి 23 సంవత్సరాల వయస్సు నిండాలి మరియు 26 సంవత్సరాల వయస్సుకు మించి ఉండకూడదు. షెడ్యూల్డ్ కులాలు,

షెడ్యూల్డ్ తెగలు మరియు వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన వ్యక్తుల విషయంలో పై వయోపరిమితి 5 సంవత్సరాలు సడలించబడుతుంది.

(లేదా)

(III)(a) న్యాయవాదిగా నమోదు చేయబడిన వ్యక్తి అయ్యుండి, బార్‌లో 3 సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ కలిగి ఉండకపోతే, ఒకవేళ ఇతర అర్హత ప్రమాణాలను సంతృప్తిపరిచినట్లయితే, వాళ్ళు తాజా న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రుల వర్గంలో సివిల్ న్యాయమూర్తి పదవి నియామకంలో ప్రాక్టీస్ చేయడానికి అర్హత కలిగి ఉంటారు. అభ్యర్థి సంబంధిత బార్ అసోసియేషన్ నుండి పొందిన ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని రుజువుగా సమర్పించాలి."

అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం (పైన పేర్కొన్న) కేసు విషయంలో అత్యున్నత న్యాయస్థానం జారీ చేసిన ఆదేశాల ఉల్లంఘన:

18. **అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం** (పైన పేర్కొన్న) కేసు విషయంలో అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకొని, బార్‌లో మూడు సంవత్సరాల అనుభవం అవసరం అని నిర్ణయించడం అనుమతించరానిది మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనదిగా ప్రకటించాలని పిటిషనర్లు కోరారు. ఈ అంశాన్ని ఇటీవల **దేవాంశ్ కౌశిక్** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో మధ్యప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం పరిశీలించింది. ఈ విధమైన వాదనను పరిశీలించి మరియు తిరస్కరిస్తూ, మధ్యప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆ కేసులో క్రింది విధంగా నిర్ణయించింది:

"32. ...అందుబాటులో ఉన్న ఉత్తమ ప్రతిభ గల వారికి పరీక్షలో పోటీ పడడానికి అవకాశం ఇవ్వబడింది. అభ్యర్థి మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ కలిగి ఉండటం తప్పనిసరిగా లేదు. అందువల్ల, వివాదాస్పద సవరణ తీసుకురావడానికి ముందు ఎటువంటి స్పష్టీకరణ కూడా అవసరం లేదని మేము భావించాము. మా పరిశీలనలో, ఉన్నత న్యాయస్థానం లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ తప్పనిసరిగా ఉండాలని లేదా/మరియు తాజా

పట్టభద్రులకు ప్రాక్టీస్ చేయడానికి అనుమతించడం అవసరం లేదని భావించినట్లయితే స్పష్టీకరణ అవసరమవుతుంది. **తాజా న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులు పరీక్షలో పోటీ చేయకుండా నిరోధించబడలేదు.** అంతేకాకుండా, పై తీర్పులో మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ తప్పనిసరి షరతు తొలగించబడింది. **ఇది బార్‌లో మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ కలిగి ఉన్న అభ్యర్థిని నిషేధించదు**. "తప్పనిసరి" అనే పదం మీద ఒత్తిడి కేంద్రీకరించబడింది. అభ్యర్థి మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ కలిగి ఉండటాన్ని వివాదాస్పద సవరణ తప్పనిసరి చేయదు. **అంతేకాకుండా, మూడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ ఉన్న న్యాయవాది పోటీ చేయకుండా నిరోధించదు**. ఇది ప్రతిభావంతులైన న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులు ప్రతిభావంతమైన అకాడమిక్ కెరీర్‌తో పరీక్షలో పోటీ చేయడానికి అనుమతించాలని సూచించిన శెట్టి కమిషన్ సిఫార్సు ఆధారంగా అత్యున్నత న్యాయస్థానంచే ఆదేశించబడింది. అయితే, వివాదాస్పద సవరణ విషయానికి వస్తే, ఇది **తాజా న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులు పరీక్షలో పోటీ చేయకుండా నిషేధించలేదు**."

(ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించబడింది)

19. పై తీర్పు అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో SLP (C) నం.9570/2024 లో సవాలు చేయబడింది, ఇది ఏప్రిల్ 26, 2024 న సహేతుకమైన ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేయడం ద్వారా తిరస్కరించబడింది. ఆ తీర్పు యొక్క సంబంధిత భాగం ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

" సీనియర్ న్యాయవాది, మధ్యప్రదేశ్ జ్యుడిషియల్ సర్వీస్ (నియామకం మరియు సేవా నిబంధనలు) నిబంధనలు, 1994 యొక్క నిబంధన 7(g) యొక్క చెల్లుబాటును సమర్థించిన డివిజన్ బెంచ్ తీర్పును సవాలు చేయడానికై విస్తృతమైన వాదన చేశారు. ఉన్నత న్యాయస్థానం నిబంధన యొక్క చెల్లుబాటును సమర్థించడానికి ఇచ్చిన సమర్థన పరిగణనలోకి తీసుకోబడింది. పేర్కొన్న అభిప్రాయంలో జోక్యం చేసుకోవడానికి మాకు ఎటువంటి కారణం

కనిపించలేదు. దీని ప్రకారం ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడిన పిటిషన్లు కొట్టివేయబడ్డాయి."

(ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించబడింది)

20. ప్రస్తుత కేసులో కూడా, ప్రతిభావంతులైన న్యాయశాస్త్ర విద్యార్థులకు ఎంపికలో పాల్గొనడానికి పూర్తి అవకాశం లభించింది. అదనంగా, 2023 నాటి నిబంధనలను నెరవేర్చినట్లయితే న్యాయవాదులు కూడా అర్హులవుతారు. అందువల్ల, 2023 నాటి నిబంధనలు చట్టపరంగా చెల్లనివని మరియు **అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుకు మరియు **R.అనిత** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పుకు విరుద్ధంగా అమలు చేయబడ్డాయని మేము భావించలేము.

21. కారణాలు నిర్దేశించకుండా SLP తిరస్కరించబడినప్పుడు, ఉన్నత న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పు అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఆమోదం పొందిందని చెప్పలేము. దీనికి విరుద్ధంగా, అత్యున్నత న్యాయస్థానం ద్వారా సహేతుకమైన ఉత్తర్వును జారీ చేయడం ద్వారా తీర్పు ఇవ్వబడితే, పరిస్థితి మరోలా ఉంటుంది. ఈ పరిస్థితిలో, మేము **దేవాంశ్ కౌశిక్** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో మధ్యప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం తీసుకున్న దృష్టిని అనుసరించాలని భావిస్తున్నాము.

నిబంధన 2(k) యొక్క చెల్లుబాటు:

22. 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 2(k) ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"2(k) '**ఉన్నత న్యాయస్థానం**' అనగా, మరియూ ఆ పద అర్థం లో చేర్చబడినది ఏమనగా, 02.06.2014 నుండి ఉన్న తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం."

23. పై నిబంధన అంటే, నిబంధన 2(k) మరియు నిబంధన (5.2) (A) ప్రకారం తెలంగాణ ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు దాని అధీనంలో పనిచేసే న్యాయస్థానాలలో ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న

న్యాయవాదులకు అభ్యర్థిత్వాన్ని పరిమితం చేయలేమనేది వాదన మరియు సవాలు విషయం అయింది.

24. పిటిషనర్ల తరపున వాదించిన శ్రీ అనూప్ కౌశి కరవాది మరొక వాదన, నిబంధన 2(k) లో, నియమ రూపకర్తలు "అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా" అనే పదాలను ఉపయోగించారు, ఇది ఏదైనా ఇతర ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు దానికి అధీనంలో ఉన్న న్యాయస్థానాలను చేర్చడానికి తగినంత విస్తృతమైనదని సమర్పించారు. ఈ వాదనతో మేము ప్రేరణ పొందలేకపోతున్నాము. "ఉన్నత న్యాయస్థానం అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా" అనే పదాలను ఉపయోగించడం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని ఈ న్యాయస్థానం యొక్క డివిజన్ బెంచ్ **బోడుగుల బ్రహ్మయ్య** కేసులో విస్తృతంగా పరిశీలించింది మరియు దానిలోని సంబంధిత భాగం ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

> 23. నిర్వచనాన్ని తెలిపే క్లాజ్ లో, నిబంధన 2(k) ‘అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా’ అనే పదాలను ఉపయోగించడం జరిగింది. శాసనసభచే ‘అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా’ అనే పదాలను ఉపయోగించి నిర్వచించబడినప్పుడు ఒక నిర్దిష్ట పదానికి శాసన నిర్వచనం యొక్క నిబంధన బాగా స్థిరపడింది, ‘అనగా’ అనే పదం నిర్వచనం ఖచ్చితమైనది మరియు నోటిఫికేషన్‌లో పెట్టిన పదానికి ఇతర అర్థాన్ని కేటాయించలేము. ‘అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా’ అనే పదాలను ఉపయోగించినప్పుడు అది నిర్వచించబడిన పదానికి ఉన్న అర్థాన్ని విస్తృతం చేస్తుంది, తద్వారా దాని యొక్క సహజ అర్థం ప్రకారం అవి సూచించే వాటిని మాత్రమే కాకుండా, క్లాజ్ చేర్చాలని ప్రకటించే అర్థం కూడా ఇమిడి ఉంటుంది. ‘అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా’ అనే వాక్యం మరొకవైపు, “ఈ పదాలు లేదా వాక్యాలకు చట్టం యొక్క ప్రయోజనాల కోసం తప్పనిసరిగా జతచేయబడిన అర్థం యొక్క సమగ్రమైన వివరణ” అని సూచిస్తుంది (పి.కాశిలింగం వర్సెస్ P.S.G.కాలేజ్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ {1995 Supp (2) SCC 348}).

పై శాసన నిర్వచన సూత్రాన్ని అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క త్రిసభ్య న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం భారత్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ (ముంబై) లిమిటెడ్ వర్సెస్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్స్ ఎంప్లాయీస్ యూనియన్ {(2007) 4 SCC 685} కేసులో ధృవీకరించింది.

24. పై స్థిరపడిన శాసన నిర్వచన చట్టపరమైన సూత్రాల నేపథ్యంలో, మేము మళ్ళీ నిబంధనలలోని నియమం 2(k) ని సూచించవచ్చు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం 02.06.2014 నుండి తెలంగాణ రాష్ట్రం మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం అనే రెండు రాష్ట్రాలుగా విభజించబడింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం 01.01.2019 నాడు స్థాపించబడింది. న్యాయవాది తప్పనిసరిగా ఏడు సంవత్సరాల ప్రాక్టీస్ చేసి ఉండాలని నిబంధన కోరుతుంది. పై ఏడు సంవత్సరాల నిబంధనను ఉన్నత న్యాయస్థానం స్థాపన తేదీ నుండి లెక్కించినట్లయితే, ఎవ్వరు అర్హులు కాదు. అందువల్ల, నియమాలను కూర్చిన అధికార సంస్థ, 02.06.2014 నుండి ఉన్న తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం అని అర్థం చేసుకోవడానికి 'అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా' అనే పదాలను ఉపయోగించింది, తద్వారా మునుపటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం ముందు మరియు తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం ముందు ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాదులు జిల్లా న్యాయమూర్తి పదవికి నియామకం కోసం పరిశీలనకు అర్హులు అవుతారు. **2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 2(k) లో ఉపయోగించిన 'ఉన్నత న్యాయస్థానం' అనే పదం ఇతర ఉన్నత న్యాయస్థానాలను కూడా చేర్చుతుందనే వాదన తప్పుడు భావన మరియు అందువల్ల ఇది తిరస్కరించబడింది.** మూడవ సమస్యకు అనుగుణంగా సమాధానం ఇవ్వబడింది."

(ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించబడింది)

25. ఈ న్యాయస్థానం పేరా 24 లో, 2023 నాటి నిబంధనలలో 'అనగా మరియూ అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా' అనే పదాలను ఉపయోగించడం యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని స్పష్టం చేసింది. మేము

మునుపటి ధర్మాసనం తీసుకున్న దృష్టిని గౌరవప్రదంగా అంగీకరిస్తున్నాము. అందువల్ల, 'అందులో చేర్చబడినది ఏమనగా' అనే పదాలు ఇతర ఉన్నత న్యాయస్థానాలను చేర్చడానికి తగినంత విస్తృతమైనవని చెప్పలేము.

26. 'ఉన్నత న్యాయస్థానం' అనే నిర్వచనం నిబంధన 2(k) లో పైన పేర్కొన్న తీర్పు యొక్క పేరా 24 లో స్పష్టంగా చూపబడిన ఉద్దేశ్యానికి చేర్చబడింది. అటువంటి నిర్వచనం చేర్చడానికి తగిన కారణం ఉండటం చేత, 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 2(k) రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనదని చెప్పలేము. అందువల్ల, రాజ్యాంగబద్ధతకు సంబంధించిన సవాలు విఫలం అవుతుంది.

27. నిబంధన (5.2) (A) మరియు వివాదాస్పద నోటిఫికేషన్ యొక్క వివిధ క్లాజులను కలిపి చదివినప్పుడు, ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు ఉన్నత న్యాయస్థానం నియంత్రణలో పనిచేసే ఇతర న్యాయస్థానాలు అంటే, తెలంగాణ ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు ఆ ఉన్నత న్యాయస్థానం పనిచేసే న్యాయస్థానాలను సూచిస్తాయనే అర్థంలో సందేహమే లేదు. మేము భిన్నమైన దృష్టిని తీసుకోవడానికి లేదా ఈ నిబంధనలను విరుద్ధమైనవిగా పరిగణించడానికి ఎటువంటి కారణం కనబడడం లేదు.

28. **బోడుగుల బ్రహ్మయ్య** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో, 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 5(1)(a) పై మరొక దాడి జరిగింది. ఈ నిబంధనను సవాలు చేయడానికి, **చేబ్రోలు లీలా ప్రసాద్ రావు** (పైన పేర్కొన్న) కేసులోని తీర్పుపై కూడా ఆధారపడ్డారు. డివిజన్ బెంచ్ స్పష్టంగా ఈ క్రింది విధంగా నిర్ణయించింది:

> "32. అందువల్ల, 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 5(1)(a) యొక్క చెల్లుబాటును సవాలు చేసే అభ్యర్థనలలో ఎటువంటి వాస్తవిక పునాది వేయబడలేదు. అలాగే, న్యాయ సేవలో సముచితమైన మరియు సరైన వ్యక్తులను నిర్ధారించడానికి, న్యాయం యొక్క సమర్థమైన పరిపాలనను సాధించడానికై అర్హతలను నిర్దేశించడానికి, నియమాలను కూర్చే అధికార సంస్థకు అధికారం ఉంది. పైన పేర్కొన్న నిబంధనను అమలు చేయడం యొక్క ఉద్దేశ్యం

తెలంగాణ రాష్ట్ర న్యాయ సేవకు సముచితమైన అభ్యర్థులను నియమించడం, వారు తెలంగాణలోని స్థానిక న్యాయస్థానాల ప్రాక్టీ పరిచయం కలిగి ఉంటారు మరియు స్థానిక చట్టాల గురించి అవగాహన కలిగి ఉంటారు. ఇది ఉన్నత న్యాయస్థానంలో లేదా ఉన్నత న్యాయస్థానం నియంత్రణలో ఉన్న న్యాయస్థానాలలో ప్రాక్టీస్ ను నిర్దేశించడానికి కూడా తగిన పరీక్ష.

33. మహారాష్ట్ర జ్యుడిషియల్ సర్వీస్ నిబంధనలు, 2008 యొక్క నియమం 5(3) (b) అనే అదే కోవకు చెందిన (పారీ మెటీరియా) నిబంధన యొక్క చెల్లుబాటును బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క డివిజన్ బెంచ్ ముందు శోభిత్ గౌర్ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో సవాలు చేయబడింది. నిబంధన 5(3) (b) యొక్క సంబంధిత భాగం సూచనా సౌలభ్యం కోసం తీసుకోబడింది:

> 5(3) (b) అనుభవం – ప్రకటన ప్రచురించిన తేదీ నాటికి కనీసం మూడు సంవత్సరాలు ఉన్నత న్యాయస్థానంలో లేదా దానికి అధీనంగా ఉన్న న్యాయస్థానాలలో న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీస్ చేసి ఉండాలి; లేదా ఒక వేళ తాజా న్యాయశాస్త్ర పట్టా భద్రుడై ఉంటే, (i) డిగ్రీ పట్టా పొందడానికి నిర్వహించిన అన్ని పరీక్షలను మొదటి ప్రయత్నంలోనే ఉత్తీర్ణత సాధించడం ద్వారా న్యాయశాస్త్రంలో డిగ్రీ పొంది ఉండాలి;

34. పై నిబంధన భారత రాజ్యాంగం యొక్క ఆర్టికల్ 14 యొక్క గీటురాయిపై, మహారాష్ట్రలో ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాదుల మధ్య మరియు బయట ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాదుల మధ్య అది అన్యాయంగా వివక్ష చూపుతుందనే ఆధారాలపై సవాలు చేయబడింది. ఆ కేసులోని పిటిషనర్ ఢిల్లీలో ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాది అని బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క డివిజన్ బెంచ్ నిర్ణయించింది. బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం శోభిత్ గౌర్

(పైన పేర్కొన్న) కేసులోని తీర్పు ద్వారా, మహారాష్ట్ర జ్యుడిషియల్ సర్వీస్ నిబంధనలు, 2008 యొక్క నిబంధన 5(1)(b) యొక్క చెల్లు సమర్థించింది. శోభిత్ గౌర్ (పైఅభిప్రాయం) కేసులో బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం డివిజన్ బెంచ్ ఆగస్టు 24, 2018 న ఇచ్చిన తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా దాఖలు చేయబడిన ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడిన పిటిషన్‌ను అత్యున్నత న్యాయస్థానం డిసెంబర్ 9, 2021 న ఇచ్చిన ఉత్తర్వు ద్వారా తిరస్కరించింది.

35. అంగీకరించిన విధంగా, పిటిషనర్లు తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానంలో లేదా దానికి అధీనంగా ఉన్న న్యాయస్థానాలలో ఏడు సంవత్సరాల పాటు ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాదులు కాదు. పైన పేర్కొన్న కారణాల వల్ల, 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం 5(1)(a) లో ఎలాంటి లోపం లేదు. అందువల్ల, మూడవ సమస్యకు దానికి అనుగుణంగా సమాధానం ఇవ్వబడింది.

(ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించబడింది)

29. పైన పేర్కొన్న సమీక్ష ఫలితాల యొక్క సాధారణ పఠనం, మహారాష్ట్ర జ్యుడీషియల్ సర్వీస్ రూల్స్ లోని నియమం (5.1) (a), 2008 లోని నియమం 5(3)(b) కి సారూప్యమని స్పష్టం చేస్తుంది, ఇది బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానం ముందు సవాలుగా మారింది. ఈ నిబంధనలకు బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆమోద ముద్ర వేసింది. బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం 24.08.2018 నాటి ఈ తీర్పును SLP ద్వారా అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో సవాలు చేసి విఫలమైంది, అది 09.12.2021 నాడు తిరస్కరించబడింది. ఈ కారణం వల్ల కూడా, మేము **బోదుగుల బ్రహ్మయ్య** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం తీర్పును అనుసరించడానికి ప్రేరణ పొందుతున్నాము.

<u>బార్ అసోసియేషన్ నుండి పొందే ప్రాక్టీస్ ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని సమర్పించడం గురించి:</u>

30. ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాది అభ్యర్థులు సంబంధిత బార్ అసోసియేషన్ నుండి పొందిన ప్రాక్టీస్ సర్టిఫికేట్ రుజువుగా సమర్పించడాన్ని నిబంధన (5.2) (A) తప్పనిసరి చేస్తుంది. భారత బార్ కౌన్సిల్ జనవరి 12, 2015 న అధికారిక గెజెట్‌లో ప్రచురించిన నోటిఫికేషన్‌లోని క్లాజ్ 6.1 ఈ విధంగా ఉంది:

> "6.1. న్యాయవాది, 1961 న్యాయవాదుల చట్టం లోని సెక్షన్ 22 ప్రకారం నమోదు సర్టిఫికేట్ పొందిన తర్వాత, సాధారణంగా ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న లేదా ప్రాక్టీస్ చేయాలని భావిస్తున్న బార్ అసోసియేషన్ లో సభ్యులుగా నమోదు చేసుకోవడం తప్పనిసరి. మరియు ఏదైనా న్యాయవాది సంబంధిత రాష్ట్ర బార్ కౌన్సిల్ చే సక్రమంగా గుర్తింపు పొందిన ఏ బార్ అసోసియేషన్ లో కూడా సభ్యుడిగా కావాలని భావించకపోతే, అతను రాష్ట్ర బార్ కౌన్సిల్‌కు దీని గురించి తెలియజేయాలి మరియు రాష్ట్ర బార్ కౌన్సిల్ లేదా స్థానిక బార్ అసోసియేషన్ చే ప్రవేశపెట్టబడిన ఏవైనా సంక్షేమ పథకాల ప్రయోజనాలు అతనికి ఎలా లభిస్తాయో వివరించాలి. రాష్ట్ర బార్ కౌన్సిల్ నిర్ణయం ఈ విషయంలో అంతిమంగా ఉంటుంది."

(ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించబడింది)

31. అందువల్ల, అటువంటి ధ్రువీకరణ పత్రం సమర్పించడమనేది ఏ ఆధారం లేకుండా లేదు. ఆ ధ్రువీకరణ పత్రం పొందడం అనేది న్యాయవాది వాస్తవానికి సంబంధిత న్యాయస్థానంలో ప్రాక్టీస్ చేస్తున్నారో లేదా అని నిర్ధారించడానికి ఉద్దేశించబడింది. తగిన కారణం ఉండటం వల్ల, దాన్ని రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనదిగా పిలవలేము. అందువల్ల, ఈ ఆధారం కూడా విఫలం అవుతుంది.

<u>కనిష్ట మరియు గరిష్ట వయో పరిమితి:</u>

32. 2023 నాటి నిబంధనలలోని నియమం (5.2) (A) యొక్క వివిధ క్లాజుల సాధారణ పఠనం, న్యాయవాది అభ్యర్థులకు మరియు న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులకు కనీస మరియు గరిష్ఠ వయస్సు నిర్దేశించబడిందని చూపిస్తుంది.

33. అభ్యర్థుల తరఫున వాదించిన సీనియర్ న్యాయవాది అయిన శ్రీ ప్రతాప్ నారాయణ సంఘి, న్యాయవాదులు లేదా న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులు ఎవరైనా సివిల్ జడ్జిగా (జూనియర్ డివిజన్) సేవల్లోకి ప్రవేశిస్తున్నప్పుడు, వారికి వేర్వేరు వయస్సులను నిర్దేశించడం రాజ్యాంగ విరుద్ధమని మరియు ఎటువంటి సమర్థన లేకుండా ఉందని సమర్పిస్తున్నారు. పేర్కొన్న వివాదంలో మాకు ఎలాంటి అర్హత కనిపించడం లేదు. ఈ నాణ్యమైన క్లాజ్‌ని సమానమైన వ్యక్తుల మధ్య అమలు చేయవచ్చు. న్యాయవాదిగా పాల్గొనాలని భావించే అభ్యర్థి కేవలం న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రుడైన అభ్యర్థితో సమానంగా న్యాయవాది కాలేదు. అందువల్ల, వారందరికీ ఒకే వయోపరిమితి ఉండాలన్న ఈ వాదనతో మేము ప్రేరణ పొందలేము.

34. 23 సంవత్సరాల వయస్సు నిండిన తాజా న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులు తమ అభ్యర్థిత్వానికి ప్రాధాన్యతనివ్వవచ్చు. ప్రాక్టీస్ చేస్తున్న న్యాయవాదులకు, వయోపరిమితి భిన్నంగా ఉంటుంది. ఈ రెండు రకాల అభ్యర్థులు విభిన్న వర్గాల నుండి ఉన్నారు. అందువల్ల, వారిని అన్ని ప్రయోజనాల రీత్యా సమానం చేయలేము. ఈ నేపథ్యంలో, **ఇంద్రవదన్ హెచ్. షా** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో అత్యున్నత న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును పరిగణ లోనికి తీసుకోవడం సాధ్యం కాదు.

<u>వయస్సును నిర్దేశించడం అనేది ఒక విధానపరమైన నిర్ణయం:</u>

35. తీర్పుల పరంపరలో, అభ్యర్థుల అర్హత, విద్యా అర్హత, వయస్సు మొదలైన వాటిని నిర్ణయించడం అనేవి ఉద్యోగదారుడి ప్రాధాన్యత అని న్యాయస్థానాలు అభిప్రాయపడ్డాయి. ఇది ప్రధానంగా నిర్వహణాత్మక/పరిపాలనా నిర్ణయం, ఇది ఉద్యోగదారుడి పరిధిలో ఉంటుంది. అత్యున్నత న్యాయస్థానం కూడా దీనిని 'విధానపరమైన నిర్ణయం' అని పేర్కొంది.

36. **హిరంద్ర కుమార్ vs. అలహాబాద్ ఉన్నత న్యాయస్థానం** కేసులో, న్యాయాధికారి స్థానం కొరకై వయోపరిమితి కి సంబంధించిన అంశాన్ని పరిశీలిస్తూ, అత్యున్నత న్యాయస్థానం స్పష్టంగా ఈ క్రింది విధంగా నిర్ణయించింది:

"21. కట్ ఆఫ్ తేదీని నిర్ణయించే నైతిక సూత్రాలు బాగా స్థిరపడి ఉన్నాయి. కట్ ఆఫ్ తేదీ లేదా వయోపరిమితిని నిర్ణయించే అధికారం అధికారి ఎంపిక ప్రక్రియపై చేసే నియంత్రణకు అనుబంధంగా ఉంటుంది. ఏదైనా కట్ ఆఫ్ లేదా వయోపరిమితిని నిర్దేశించినప్పుడు కొంతవరకు నిరంకుశత్వం కనిపిస్తుంది, ఎందుకంటే దానికి వేరే వైపు ఉన్న అభ్యర్థి దీని పరిణామంగా బహిష్కరించబడవచ్చు. అయితే, ఇది నిర్దేశించబడిన కట్ ఆఫ్ నిరంకుశమైనది అని నిర్ణయించడానికి కారణం కాదు. కట్ ఆఫ్ నిరంకుశమైనది మరియు అధికారానికి లోబడనిదని ప్రకటించాలంటే, అది అసలు ఆధారమే లేకుండా స్థిరపరచబడి ఉండాలి లేదా రాజ్యాంగం యొక్క అధికరణం 14 యొక్క ఉల్లంఘన అని తీర్మానం చేయడానికి స్పష్టంగా అసమంజసంగా ఉండాలి.

27. ఈ తీర్పులు సవాలుకు స్పష్టమైన సమాధానాన్ని అందిస్తాయి. పిటిషనర్లు మరియు అప్పీలుదారు, 48 సంవత్సరాల గరిష్ఠ వయోపరిమితి పరిగణించబడాలనే సూచనకు సంబంధించిన తేదీని ఈ న్యాయస్థానం వెనక్కి తీసుకోవాలని కోరుతున్నారు. అటువంటి ప్రయత్నం అనుమతించబడదు. సమర్పణలోని తప్పును సూచించడానికి, నిబంధన 12, కనీస వయస్సు 35 సంవత్సరాలు మరియు గరిష్ఠ వయోపరిమితి 45 సంవత్సరాలుగా (షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు తెగలకు చెందిన రిజర్వ్డ్ అభ్యర్థులకు 48 సంవత్సరాలు) నిర్దేశిస్తుందని గమనించడం ముఖ్యం. నిబంధన ప్రకారం, వయోపరిమితి, దరఖాస్తులను ఆహ్వానిస్తున్న నోటిఫికేషన్ ప్రచురించబడిన సంవత్సరాన్ని అనుసరించే సంవత్సరం యొక్క జనవరి మొదటి రోజుతో సూచించబడుతుంది. సంబంధిత తేదీని పిటిషనర్లు కోరుకున్నట్లుగా ముందు సమయానికి తగ్గిస్తే, నిబంధన 12 ప్రకారం గరిష్ఠ వయోపరిమితిని దాటిన కొంతమంది అభ్యర్థులు అర్హులు కావచ్చు. కానీ, ఆసక్తికరంగా, అది ముందు సూచించిన తేదీన కనీస వయస్సు 35 సంవత్సరాలు పూర్తి చేయకపోయినప్పటికీ, ప్రస్తుత నిబంధన ప్రకారం ఆ వయస్సు పూర్తి చేసే అభ్యర్థులను ప్రభావితం చేస్తుంది. మేము ఈ అంశాన్ని ప్రధానంగా

సాధారణ అనువర్తన సూత్రాన్ని అమలు చేయడంలో తప్పనిసరిగా తలెత్తే వ్యక్తిగత ఇబ్బందుల కేసుల ఆధారంగా నిబంధన యొక్క చెల్లుబాటు ఆధారపడటానికి అనుమతించలేము. ప్రాథమికంగా కట్ ఆఫ్ తేదీల నిర్ణయం విధాన పరిధిలో ఉంటుంది. న్యాయ సమీక్ష అధికారాన్ని వినియోగించే న్యాయస్థానం తన కోసం ఆ పనిని చేపట్టదు. స్పష్టంగా, నియమాలను రూపొందించేటప్పుడు నియమాలను రూపొందించే అధికార సంస్థయే ఆ పనిని నిర్వహించాలి.

(ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించబడింది)

37. **హిరంద్ర కుమార్** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో విధించబడిన సూత్రాన్ని **దేవినాశర్మ** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో లాభదాయకంగా అనుసరించారు మరియు అది ఈ క్రింది విదంగా నిర్ణయించబడింది:

"24. శెట్టి కమిషన్ సిఫార్సులను మొదట ఈ న్యాయస్థానం యొక్క త్రిసభ్య న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం విచారించిన అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా [అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా, (2002) 4 SCC 274] కేసులో ఇవ్వబడిన ఒక ఉత్తర్వు అనుసరించింది. ఈ న్యాయస్థానం ఆదేశం ద్వారా, నివేదిక కాపీ సమర్పించబడిన రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర ప్రాంతాలు భారత యూనియన్‌కు తమ స్పందనలను త్వరగా సమర్పించాలని ఆదేశించబడ్డాయి. చివరగా, శెట్టి కమిషన్ నివేదిక ఈ న్యాయస్థానం యొక్క త్రిసభ్య న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం విచారించిన అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా [[అఖిల భారత న్యాయమూర్తుల సంఘం వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (3) వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా, (2002) 4 SCC 247: 2002 SCC (L&S) 508] కేసులోని తీర్పుకు కారణమైంది. అనేక ఉన్నత న్యాయస్థానాల నిబంధనలు, ఉన్నత న్యాయ సేవలో నియామకం

కోసం అభ్యర్థి కనీసం 35 సంవత్సరాల వయస్సు కలిగి ఉండాలని, గరిష్ఠ వయోపరిమితి 45 సంవత్సరాలు ఉండాలని నిర్దేశిస్తాయి. ఉదాహరణకు, యూ.పి. హై జ్యుడిషియల్ సర్వీస్ కు సంబంధించిన నిబంధనలను ఈ న్యాయస్థానం యొక్క ద్విసభ్య న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం, హిరంద్ర కుమార్ వర్సెస్ అలహాబాద్ ఉన్నత న్యాయస్థానం [హిరంద్ర కుమార్ వర్సెస్ అలహాబాద్ ఉన్నత న్యాయస్థానం, (2020) 17 SCC 401: (2021) 2 SCC (L&S) 801] కేసులో గమనించారు. సేవలో ప్రవేశించడానికి కనీస వయస్సు లేదా గరిష్ఠ వయస్సును నిర్దేశించడం ప్రధానంగా విధానపరమైన విషయం. ఈ అంశంపై మునుపటి తీర్పులను గమనించిన తర్వాత, హిరంద్ర కుమార్ కేసులో ఈ న్యాయస్థానం [హిరంద్ర కుమార్ వర్సెస్ అలహాబాద్ ఉన్నత న్యాయస్థానం, (2020) 17 SCC 401: (2021) 2 SCC (L&S) 801] కట్ ఆఫ్‌ల నిర్ణయం విధాన పరిధిలో ఉంటుందని గమనించింది."

38. **జ్ఞానంద పాండా** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఒరిస్సా ఉన్నత న్యాయస్థానం మరియు **సతీష్ కుమార్ మరియు ఇతరులు** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో హిమాచల్ ప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ఇదే దృష్టిని తీసుకున్నారు.

39. ఈ తీర్పుల నిర్ణయాధికారాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని, విభిన్న అభ్యర్థుల వర్గాలకు వేర్వేరు వయో పరిమితులను నిర్దేశించడంలో ఎలాంటి తప్పును కనుగొనలేము.

40. ఫలితంగా, విభిన్న వర్గాల అభ్యర్థులకు వయోపరిమితిని నిర్దేశించేటప్పుడు, ఏదైనా అర్థం చేసుకోగలిగే వ్యత్యాసం(ఇంటెలిజబుల్ డిఫరెన్షియా) లేదా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యం లేకుండా ఈ విధంగా నిర్దేశించినట్టు మేము గుర్తించలేదు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, వయస్సు విషయంలో ఆ వర్గీకరణ అసహజమైన వర్గీకరణ అని చెప్పలేము.

41. అంతేకాకుండా, న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రులు 21 సంవత్సరాల వయస్సులో న్యాయవాదిగా నమోదు చేయబడినప్పుడు, అతను 23 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చే వరకు వివాదాస్పద నిబంధనల కారణంగా

తన అభ్యర్థిత్వాన్ని సమర్పించడానికి నిరాకరించడం అసహజమని వాదించబడింది. పునరావృతం చేయవలసిన ఆవశ్యకతతో, ఇది ఉద్యోగదారుడి ప్రాధాన్యత అనే మా అభిప్రాయాన్ని తెలియజేస్తున్నాం. న్యాయ సేవలో ప్రవేశించడానికి తగినంత పరిపక్వత కలిగిన వ్యక్తిగా అభ్యర్థిని ఎప్పుడు పరిగణించవచ్చో నిర్ణయించడానికి యజమాని ఉత్తమంగా సరిపోతాడు. అటువంటి నిర్ణయం ఉద్యోగదారుడు వయస్సును నిర్దేశించడం ద్వారా తీసుకుంటే, స్పష్టంగా ఏకపక్షమైనది మరియు అహేతుకమైనదని నిరూపించబడకపోతే దానిలో జోక్యం చేసుకోలేము. ఒక న్యాయశాస్త్ర పట్టభద్రుడు 21 సంవత్సరాల వయస్సులో న్యాయవాది అయినప్పటికీ అది అదే వయస్సులో న్యాయ సేవలో పాల్గొనడానికి అతనికి ఎలాంటి అమలు చేయదగిన హక్కును అందించదు. ఈ వాదన కూడా విఫలం అవుతుంది.

42. పైన పేర్కొన్న విశ్లేషణల దృష్ట్యా, తెలంగాణ రాష్ట్ర జ్యుడిషియల్ సర్వీస్ నిబంధనలు, 2023 యొక్క సంబంధిత నియమాలలో ఏ విధమైన రాజ్యాంగ విరుద్ధతను మేము గుర్తించలేదు మరియు పర్యవసానంగా, ప్రతివాది నం.3 జారీ చేసిన 10.04.2024 తేదీ నాటి నోటిఫికేషన్ చట్టపరంగా చెల్లనిది కాదు. అందువల్ల, ఈ రిట్ పిటిషన్‌లను అంగీకరించడం తిరస్కరించబడింది మరియు రిట్ పిటిషన్లు కొట్టివేయబడ్డాయి.

ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదు. పెండింగ్‌లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే మూసివేయబడ్డాయి.

★★★★